

Затверджено на засіданні
кафедри цивільного права,
протокол № 9 від
28 січня 2021 р.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

до здачі заліку для студентів магістрів
спеціальності 081 «Право»
денної та заочної форм навчання з навчальної дисципліни
«Способи захисту корпоративних прав»

Тема 1. Теоретичні підходи до розуміння поняття способів захисту корпоративних прав.

Основні підходи у питанні визначення природи способів захисту суб'єктивного права. Ознаки способів захисту прав учасників корпорацій. Проблематика структуризації способів захисту корпоративних прав в межах конкретної форми захисту.

Критерії визначення оптимального способу захисту прав учасників корпорації. Комплексність застосування способів захисту як характерна ознака механізму припинення порушення корпоративних прав чи їх відновлення.

Сутність, види та порядок реалізації способів захисту корпоративного інтересу. Визнання права як способу захисту інтересів учасників корпоративних правовідносин.

Співвідношення понять “способи” та “засоби” захисту. Правова природа та порядок застосування засобів захисту як інструментарію з реалізації способів захисту корпоративних прав. Розгляд основних вимог до форми позовної заяви, претензії, заяви та скарги.

Тема 2. Види та особливості класифікації способів захисту корпоративних прав.

Проблематика співвідношення універсальних способів захисту суб'єктивних цивільних прав та спеціальних, передбачених корпоративним законодавством.

Характеристика загальних способів захисту, передбачених Цивільним кодексом України. Вузькокорпоративні способи захисту прав учасників корпорацій.

Питання вичерпності переліку способів захисту корпоративних прав. Концепції вузького і широкого тлумачення переліку способів захисту прав учасниківтовариств. Актуальний погляд судової практики на дану

проблематику.

Класифікація способів захисту за предметом та методом захисту, видом порушеного права, за критерієм результату на який розраховано їх застосування, залежно від правового статусу суб'єкта захисту тощо.

Поділ способів захисту за критерієм форми на юрисдикційні та неюрисдикційні способи захисту прав учасників корпорації.

Тема 3. Способи неюрисдикційної форми захисту корпоративних прав.

Загальна характеристика способів неюрисдикційної форми захисту.

Порушення, невизнання чи оспорювання корпоративних прав, а також реальна загроза такого порушення як підстави для застосування самозахисту учасниками корпорацій.

Поняття способів самозахисту корпоративних прав, особливості застосування.

Основні позасудові способи захисту корпоративних прав. Набуття власником привілейованих акцій права голосу по питаннях повістки дня. Виключення учасника з товариства, проблематика порядку реалізації. Вимога про викуп акцій товариством, іншими учасниками, мажоритаріями. Вихід учасника з товариства як спосіб самозахисту.

Тема 4. Визнання права як спосіб захисту корпоративних прав.

Поняття та зміст визнання права як способу захисту суб'єктивного права. Підстави та порядок ефективного застосування визнання права на акцію (частку) як способу захисту корпоративних прав.

Особливості реалізації вимоги про визнання права в країнах англо-саксонської та континентальної системи права.

Визнання права як спосіб захисту у разі незаконного позбавлення акцій чи частки в статутному капіталі. Практика витребування акцій (часток у статутному капіталі) з чужого незаконного володіння та місця інституту визнання права в даній конструкції.

Тема 5. Примусове виконання обов'язку в натурі як спосіб захисту корпоративних прав.

Джерела та досвід застосування інституту примусового виконання обов'язку в натурі. Проблематика співвідношення зобов'язального характеру примусового виконання обов'язку в натурі як способу захисту та правової природи корпоративних правовідносин.

Присудження до виконання корпорацією обов'язків з виплати учаснику (члену) дивідендів, кооперативних виплат та виплат на паї, вартості частки

(паю) при виході з товариства (кооперативу), ліквідаційної квоти як основа гарантій реалізації майнових прав учасника.

Порядок та підстави подання учасником позову про стягнення з товариства нарахованих дивідендів (вартості паю).

Тема 6. Зміна та припинення правовідношення як спосіб захисту корпоративних прав.

Зміна корпоративного правовідношення як трансформація одних правовідносин в інші, переростання одного обов'язку в інший, покладення на боржника нового обов'язку.

Процедура захисту переважного права шляхом заявлення позовів про переведення прав та обов'язків покупця на частки (акції) товариства. Правова основа та підстави звернення учасниками до суду.

Практика вирішення спорів, пов'язаних з порушенням переважних прав акціонерів.

Припинення правовідношення шляхом виключення учасника з товариства на підставі рішення суду: перспективи впровадження.

Тема 7. Припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення, як спосіб захисту корпоративних прав.

Відмова учаснику корпоративних правовідносин у здійсненні належних йому прав як підставність вимоги про припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення.

Порядок та підстави реалізації вимоги про визнання неправомірною відмови депозитарної установи від внесення змін до системи депозитарного обліку.

Ненадання учаснику інформації про діяльність товариства та внутрішньокорпоративних документів. Визначення обсягу відомостей, які можуть бути надані учаснику (акціонеру) товариства; періоду часу, за який учасник (акціонер) може вимагати надання інформації; права позивача як учасника (акціонера) на її одержання та інші. Особливості заявлення вимоги про зобов'язання товариства надати інформації про діяльність останнього.

Тема 8. Визнання незаконними рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, органів управління компанії, як спосіб захисту корпоративних прав.

Визнання недійсними рішень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Правове регулювання порядку розгляду НКЦПРФ справ про правопорушення на ринку цінних паперів.

Підстави для визнання рішень загальних зборів акціонерів (учасників) господарського товариства недійсними. Строки та суб'єкти оскарження рішень загальних зборів.

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності наглядової ради товариства, виконавчого органу (директора).

Тема 9. Визнання правочинів в корпоративному праві недійсними, як спосіб захисту корпоративних прав.

Види правочинів у сфері корпоративних правовідносин.

Наявність рішення загальних зборів (наглядової ради) товариства та майнова істотність як спеціальні умови дійсності значних правочинів. Підстави для визнання значних правочинів товариства недійсними. Уповноважені суб'єкти на звернення.

Коло осіб, заінтересованих у вчиненні товариством правочину. Порядок визнання правочинів із заінтересованістю недійсними.

Новели законодавства про відповідальність за порушення корпоративних договорів. Можливість визнання договорів між акціонерами (учасниками) недійсними.

Тема 10. Відновлення становища, яке існувало до порушення корпоративних прав, як спосіб захисту корпоративних прав.

Правова природа та умови заявлення вимог про відновлення становища, яке існувало до порушення.

Позови про усунення наслідків недійсних правочинів: межі та порядок реалізації. Відновлення становища, яке існувало до порушення за неможливості застосування реституції.

Позови про усунення наслідків рішень органів управління юридичною особою, позови про відновлення в правах учасників товариства, незаконно виключених з товариства та інші способи відновлення становища, яке існувало до порушення корпоративних прав.

Тема 11. Відшкодування збитків та моральної шкоди, як способи захисту корпоративних прав.

Розуміння поняття збитків та моральної шкоди в корпоративних правовідносинах.

Новели законодавства у порядку відшкодування товариству шкоди, завданої посадовими особами товариства або контролюючим учасником. Похідний позов як ефективний інструмент реалізації вимог про відшкодування шкоди. Суб'єкти звернення з вимогами про відшкодування шкоди товариству. Предмет доказування під час розгляду даної групи позовів.

Застосування такого способу захисту цивільних прав та інтересів, як відшкодування моральної шкоди, у правовідносинах, що виникають у зв'язку з вчиненням корпоративних правочинів.

Обов'язкові елементи позовної вимоги про відшкодування моральної (немайнової) шкоди. Актуальна судова практика щодо розгляду спорів про відшкодування моральної шкоди учасникам товариства (в тому числі, які вибули).

Керівник

д.ю.н., проф. Зозуляк О.І.